

“Virtuelne zamke – pet činjenica o seksualnom zlostavljanju i iskorišćavanju dece preko interneta”

Uvod

Neosporno je da su pornografija i seksualno eksplicitni sadržaji koji uključuju decu i tinejdžere masovno rasprostranjeni. Internet je doveo do cvetanja seksualne industrije i stvorio nova sve veća tržišta za seksualne usluge¹. Svesni ovog naglog razvoja, istraživači su počeli da proučavaju izloženost dece i tinejdžera pornografiji, njihovu ulogu u porno industriji, kao i kako se seksualni prestupnici ponašaju u svetu pornografije i u seksualnom iskorišćavanju dece i tinejdžera. U ovom kratkom izveštaju skrenućemo pažnju na pet činjenica u vezi sa decom i tinejdžerima i bujanjem internet seksualne industrije koje je dovelo do masovnog seksualnog iskorišćavanja mladih.

Činjenica #1: Internet iznuđivanje vezano za seks je u porastu

Sajber uznemiravanje ili sajber maltretiranje prema navodima obuhvata i novu taktiku, koja se uglavnom može podvesti pod ucenu². Internet iznuđivanje podrazumeva da počinioci ucenjuju žrtve podacima i fotografijama do kojih su najverovatnije došli preko interneta³. Ucenjivanje se najčešće izražava u vidu zahteva žrtvama da pošalju neki seksualno provokativni i eksplicitni sadržaj i/ili da učestvuju u seksualnim činovima⁴. Sajber uznemiravanje se sastoji od neprestanog slanja mejlova, poruka i drugih vidova komuniciranja na društvenim mrežama i može da dođe do toga da fotografije žrtava budu objavljene na internetu da ih članovi porodice i prijatelji vide⁵. Sajber maltretiranje je slično, razlika je samo u tome što je primarni cilj počinilaca da osramote žrtvu⁶. Još jedna važna odlika po kojoj se sajber maltretiranje razlikuje jeste da žrtva možda ne poznaje počinioca, dok je kod sajber uznemirivanja počinilac poznat žrtvi⁷.

Činjenica #2: Ukrštanje pravog identiteta dece i njihovog izmišljenog identiteta na internetu može da dovede do toga da dožive zlostavljanje i iskorišćavanje.

Centar za zaštitu dece od iskorišćavanja preko interneta (CEOP) ukazuje na činjenicu da mogućnost da budemo neko drugi na internetu i da stvorimo potpuno novi identitet može da

1 See: Hughes, D. (2000). The Internet and Sex Industries. *Technology and Society Magazine IEEE*, 19(1), 35-42, doi: 10.1109/44.828562.

2 UNODC. (2014). Study on the Effects of New Information Technologies on the Abuse and Exploitation of Children. Accessed from: [https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/CCPCJ_Sessions/CCPCJ_23/E-CN15-2014-CRP1_E.pdf?listlang\[\]=***CURRENT_LANGUAGE***&language=en](https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/CCPCJ_Sessions/CCPCJ_23/E-CN15-2014-CRP1_E.pdf?listlang[]=***CURRENT_LANGUAGE***&language=en), p. 13.

3 Ibid., p. 13.

4 Ibid.

5 Ibid.

6 Videti http://stopcyberbullying.org/what_is_cyberbullying_exactly.html., kao što je navedeno u Ibid UNODC (2014).

7 Quayle, E., et al. U: Ainsaar, M., Lööf, L. (eds.). P. 13, kao što je navedeno u Ibid UNODC (2014).

dovede do iskorišćavanja lakovernih tinejdžera⁸. Široko rasprostranjena upotreba interneta negativno utiče na ovu pojavu jer počiniocima pruža mogućnost da lakše dođu do potencijalnih mladih žrtava. Na primer, jedna studija iz 2011. godine pokazala je porast broja sati nedeljno provedenih na internetu sa 14,9 na 17,1 kod dece uzrasta od 12 do 15 godina⁹. Osim toga, istraživanje Centra za zaštitu dece od iskorišćavanja preko interneta ukazuje da “sa 48,5% društvene mreže predstavljaju najčešće okruženje u kome dolazi do prestupa”¹⁰. Taj podatak zajedno sa masovnim skoro neprekidnim prisustvom tinejdžera na internetu pruža sve više prilika počiniocima da iskorišćavaju tinejdžere željne avanture koji se upuštaju u razne rizične situacije kao osobe kakve bi želeli da budu u okviru svojih internet identiteta¹¹.

Činjenica #3: Tinejdžeri koji se izjašnjavaju kao homoseksualci ili ne navode jasno svoju seksualnu orijentaciju podložniji su seksualnom iskorišćavanju preko interneta.

Prema izveštaju “Ponašanje na internetu u vezi sa seksualnim zlostavljanjem dece”, ova grupa dece je osetljivija jer se više interesuje za pitanja o seksualnosti¹². Kada na internetu pretražuju podatke o homoseksualnosti ili seksualnosti, možda tragaju za osobama sa sličnim iskustvima i iz tog razloga se možda spremnije poveravaju odraslima koji se pretvaraju da im nude pomoć a zapravo žele da ih iskoriste.

Problematici sastanci u stvarnom životu dogovoreni sa nepoznatim ljudima preko interneta ponekad obuhvataju ubeđivanje ili prisiljavanje na seks i takvi susreti su mnogo zastupljeniji kod tinejdžera homoseksualne orijentacije nego kod drugih mladih ljudi.

U nacionalnoj studiji koju je 2009. godine sproveo Švedski nacionalni odbor za mlade i u kojoj je bilo 6000 učesnika, navedeno je da je 18,8% mladih homoseksualaca, biseksualaca ili transseksualaca starosti od 16 do 25 godina objavljivalo slike i video snimke sa seksualnim sadržajem na internetu¹³.

Činjenica #4: Prenosi zlostavljanja i silovanja dece za novac uživo preko interneta predstavljaju razlog za brigu.

Prestupnici koji seksualno iskorišćavaju decu preko interneta sve su veštiji i kreativniji u primeni tehnoloških dostignuća kao što su mobilni uređaji i pokrivenost internet signalom, sa ciljem ostvarivanja finansijske koristi. To je dovelo do velikog porasta broja prenosa zlostavljanja i silovanja dece uživo.

8 The Child Exploitation and Online Protection Centre. (2013). Threat Assessment of Child Sexual Exploitation and Abuse. Accessed from:

http://ceop.police.uk/Documents/ceopdocs/CEOP_TACSEA2013_240613%20FINAL.pdf

9 Children and Parents: Media Use and Attitudes Report, Ofcom, 2012., kao što je navedeno u Ibid CEOP Centre (2013).

10 Ibid, p. 11.

11 Ibid.

12 Mare Ainsaar and Lars Loof. Online Behaviour related to child sexual abuse.

ROBERT. Accessed from:

http://www.childcentre.info/robert/public/Online_behaviour_related_to_sexual_abuse.pdf

13 Ibid., page 41.

Prema podacima Europol¹⁴, video snimak sa novim materijalom može da košta od 10 do 1200 dolara. Neki ljudi kreditnim karticama plaćaju godišnje ili mesečne pretplate na snimke kamerom. Istraživanja u nekim zemljama članicama EU doprinela su uspešnom krivičnom gonjenju državljana EU zbog živih prenosa seksualnih prekršaja, uz presudnu sudsku odluku po kojoj je seksualno iskorišćavanje dece preko interneta izjednačeno sa silovanjem. Jedan od budućih razloga za zabrinutost biće razvoj različitih načina plaćanja.

Činjenica #5: Mlada deca su sve podložnija korišćenju seksualnih sadržaja na internetu.

U saradnji sa Mikrosoftom, Internet Fondacija je na osnovu perioda od septembra do novembra 2013. godine sačinila kvantitativnu studiju o seksualnim sadržajima na internetu koje kreiraju mladi¹⁵. Studija je pokazala da su u 18,5% sadržaja prikazana deca mlađa od 15 godina i da 91% njih čine devojčice. Od ukupnog materijala, 40% sadržaja sa decom mlađom od 15 obuhvatalo je decu uzrasta između 7 i 10 godina, dok je 42% sadržaja prikazivalo decu od 11 do 13 godina¹⁶. Osim toga, 85,9% sadržaja sa decom mlađom od 15 godina nastalo je upotrebom veb kamere¹⁷. Mnogi video snimci od ukupnog broja video snimaka i fotografija prosleđuju se drugim sajtovima, tako da ne postoji kontrola koja bi sprečila njihovo dalje deljenje na mrežama i omogućila uništavanje sadržaja.

Dokument pripremile Katarina Obermajer, Mišel Asbil i Raluka Besliu za Centar za zaštitu dece u Jugoistočnoj Evropi, 2015.

14 Commercial Sexual Exploitation of Children Online. (2013). Europol. Accessed from: <https://www.europol.europa.eu/content/commercial-sexual-exploitation-children-online>

15 Child Protection Hub for Southeast Europe. (2015). [http://childhub.org/child-protection-news/emerging-patterns-and-trends-report-1-online-produced-sexual-content?listlang\[\]=***CURRENT_LANGUAGE***&language=](http://childhub.org/child-protection-news/emerging-patterns-and-trends-report-1-online-produced-sexual-content?listlang[]=***CURRENT_LANGUAGE***&language=)

16 Ibid.

17 Ibid.